

BÖLÜM 4

PSİKIYATRİ HEMŞİRELİĞİ UYGULAMALARINDA DEVAMLILIĞIN BİR YOLU OLAN TELEHEMŞİRELİK

Didem AYHAN¹

GİRİŞ

İletişim medyasının hızlı gelişmesi ve yaygın kullanımı, bilimsel süreçlerin ve yetkinliklerin etkinliklerinin gelişimine de katkıda sağlamaktadır.¹ Bilişim teknolojileri ve telekomünikasyon ile yüz yüze gelmeden sağlık hizmet sunumu bu gelişimin bir parçasıdır.² Sağlık alanında teknolojik kaynaklar, telesağlık, teletıp, telepsikiyatri, teleradyoloji ve telehemşirelik gibi bilimsel alanın odağına göre terminoloji seçilerek kullanılmaktadır.¹

Telehemşirelik, hemşirelik faaliyetlerini geliştiren ve profesyonellerin, hastaları ve popülasyonları ihtiyaçları doğrultusunda yönlendirmek ve izlemek için kullanmalarına izin veren bir stratejidir.³ Ayrıca mesafe ve zaman engellerini aşan cihazların aracılık ettiği hemşire-sağlık uzmanı, hemşire-hemşire veya hemşire-hasta etkileşimidir.⁴ Telehemşirelik teknolojileri, hemşirelerin, nerede olurlarsa olsunlar, ihtiyacı olan herkese bakımı ulaştırmalarına ve sürdürmelerine izin vermektedir.^{1,4,5}

Ruh sağlığı ve psikiyatri alanında telehemşirelik; psikoterapi ve farmakoterapi hizmetlerinin yanı sıra tanı koymak, tedavi önerileri ve bakımın devamlılığını sağlamak için konsültasyonlar ve takibi içerir.⁶ bununla birlikte sanal bakım teknolojileri, etkileşimli video, telefonlar, akıllı telefonlar, güvenli mesajlaşma portalları ve elektronik sağlık kayıtlarını kapsamaktadır.^{7,8} Telehemşirelik yoluyla bu teknolojilerin ve iletişim sistemlerinin öğretim, araştırma ve bakım alanında kullanılması genel olarak hemşirelik ve sağlığın gelişimini hızlandırabilir.⁹ Değişen dünyada sağlık hizmetlerinin gelişimi ise zorunlu hale gelmiştir. Artan psikiyatrik hastalıklar, toplumsal risk faktörleri, ruh sağlığının korunmasının ve bakım hizmetlerine erişimin önemini arttırmaktadır. Özellikle düşük gelirli ve kırsal alanlarda yaşayan bireyler için uzman ruh sağlığı hizmeti almalarına engel olan coğrafi erişim sorunu telehemşirelik hizmetleri ile aşılabılır hale gelmektedir.^{6,10,11}

¹ Dr. Öğr. Üyesi Didem AYHAN, Bandırma Onyediy Eylül Üniversitesi, Ruh Sağlığı ve Psikiyatri Hemşireliği AD., dayhan@bandirma.edu.tr

onam almak ve olası riskleri ve faydaları gözden geçirmek gerekmektedir.⁶⁷ Nit-tari ve arkadaşlarının yaptıkları çalışmada bilgilendirilmiş onam, veri koruma, gizlilik, malpraktis ve telesağlık yükümlülüğü ile ilgili yasal konuları gözden geçirmişlerdir.⁶⁸ Bu çalışmada bildirilen ana konu, alandaki mevzuatın küresel belirsizliği olmuştur. Bu sebeple bilgilendirilmiş onay ve gizlilik, teknoloji kullanımı ve değerlendirme yürütme prosedürleri gibi etik konuları kapsayan açık yönergeler ve tavsiyeler gerekli olacaktır.⁶¹

SONUÇ

Telesağlık, hızla büyüyen bir sağlık hizmeti alanıdır, hastaların bakıma erişimini iyileştirmekte, maliyetleri düşürmekte, kaliteyi ve bakımın verimliliği artırmaktadır. Psikiyatri hizmetlerinde telehemşirelik son yirmi yılda önemli ölçüde büyümüştür. Uygulamadaki yetkinliklerin büyük çoğunluğunun uzaktan hizmete adapte edilebiliyor olması psikiyatri hemşireliğini bu alanda avantajlı konuma getirmektedir. Ancak değişen çağ ve ihtiyaçlar doğrultusunda daha fazla gelişmesi gerekmektedir. Böylece ruh sağlığı ihtiyaçlarını karşılamadaki tüm potansiyeli gerçekleştirilebilir.

Bununla birlikte, hastaların uzaktan tedavi edilmesiyle ilgili potansiyel yasal sorunlar da vardır. Sağlık bakımında önemli bir role sahip olan psikiyatri hemşireleri etik ve yasal gerekliliklerinin farkında olmalı, bunlara uymalı ve hasta güvenliğini sağlamak için en iyi uygulamaları takip etmelidirler.

KAYNAKLAR

- 1: Silva MJP. 2013. Comunicação tem remédio: a comunicação nas relações interpessoais em saúde. 9. ed. São Paulo: Editora Loyola
- 2: Bal U, Yılmaz E, Tamam L. ve ark. Telepsikiyatri: Şimdi ve Burada. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar-Current Approaches in Psychiatry*, 2015; 7(2):136-148 doi: 10.5455/cap.20150320123914
- 3: Mortensen RA & Nielsen GH. Telenursing: European classification of nursing practice with regard to patient problems, nursing interventions and patient outcome, including educational measures. *Comput Methods Programs Biomed*, 1994;45(1-2):171-3.
- 4: Kuriakose JR. Telenursing an emerging field. *Int J Nurs Educ*, 2011;3(2):52-5. <http://connection.ebscohost.com/c/articles/77635007/telenursing-emerging-field> <http://connection.ebscohost.com/c/articl...>
- 5: Barbosa Ide A, Silva KC, Silva VA, et al. The communication process in Telenursing: integrative review. O processo de comunicação na Telenfermagem: revisão integrativa. *Rev Bras Enferm*, 2016;69(4):765-772. doi:10.1590/0034-7167.2016690421i
- 6: Fortney JC, Pyne JM, Turner EE, et al. Telepsychiatry integration of mental health services into rural primary care settings. *Int Rev Psychiatry*, 2015;27(6):525-539. doi:10.3109/09540261.2015.1085838
- 7: Mohr DC, Cuijpers P, Lehman K. Supportive accountability: a model for providing human support to enhance adherence to eHealth interventions. *J Med Internet Res*. 2011;13(1):e30. Published 2011 Mar 10. doi:10.2196/jmir.1602
- 8: Chan S, Parish M, Yellowlees P. Telepsychiatry Today. *Curr Psychiatry Re*, 2015;17(11):89.

doi:10.1007/s11920-015-0630-9

- 9: Bartz CC. Les soins infirmiers en télémédecine et télésanté dans le monde [Nursing care in telemedicine and telehealth across the world]. *Soins*, 2016;61(810):57-59. doi:10.1016/j.soin.2016.09.013
- 10: Fortney JC, Pyne JM, Mouden SB, et al. Practice-based versus telemedicine-based collaborative care for depression in rural federally qualified health centers: a pragmatic randomized comparative effectiveness trial. *Am J Psychiatry*, 2013;170(4):414-425. doi:10.1176/appi.ajp.2012.12050696
- 11: Shannon GW, Buker CM. Determining accessibility to dermatologists and teledermatology locations in Kentucky: demonstration of an innovative geographic information systems approach. *Telemed J E Health*, 2010;16(6):670-677. doi:10.1089/tmj.2010.0002
- 12: Shore JH, Savin DM, Novins D, et al. Cultural aspects of telepsychiatry. *J Telemed Telecare*, 2006;12(3):116-121. doi:10.1258/135763306776738602
- 13: Yellowlees P, Marks S, Hilty D, et al. Using e-health to enable culturally appropriate mental healthcare in rural areas. *Telemed J E Health*, 2008;14(5):486-492. doi:10.1089/tmj.2007.0070
- 14: Chakrabarti S. Usefulness of telepsychiatry: A critical evaluation of videoconferencing-based approaches. *World J Psychiatry*, 2015;5(3):286-304. doi:10.5498/wjp.v5.i3.286
- 15: Wittson CL, Affleck DC, Johnson V. Two-way television in group therapy. *Ment Hos*, 1961;12:22-23.
- 16: Dwyer TF. Telepsychiatry: psychiatric consultation by interactive television. *Am J Psychiatry*, 1973;130(8):865-9.
- 17: Straker N, Mostyn P, Marshall C. The use of two-way TV in bringing mental health services to the inner city. *Am J Psychiatry*. 1976;133:1202-1205.
- 18: Chen JA, Chung WJ, Young SK, et al. COVID-19 and telepsychiatry: Early outpatient experiences and implications for the future. *Gen Hosp Psychiatry*, 2020;66:89-95. doi:10.1016/j.genhosppsy.2020.07.002
- 19: Spivak S, Spivak A, Cullen B, et al. Telepsychiatry use in U.S. mental health facilities, 2010-2017. *Psychiatr Serv*, 2020;71(2):121-7.
- 20: Chipps J, Brysiewicz P, Mars M. Effectiveness and feasibility of telepsychiatry in resource constrained environments? A systematic review of the evidence. *Afr J Psychiatry (Johannesbg)*, 2012;15(4):235-43.
- 21: American Psychiatric Association (2020). *Telepsychiatrypsychiatry*. (İnternette erişim adresi ve tarihi: 9.07.2021 www.telepsychiatrypsychiatry.org)
- 22: American Nurses Association. (1999). *Core principles on telehealth*. New York: American Nurses Publishing.
- 23: Yıldırım S, Kök Eren H. Psikiyatrik Ruh Sağlığı Hemşireliğinde Hemşirelik Süreci
- 24: Pazar B, Taştan S, & İyigün E. Tele sağlık sisteminde hemşirenin rolü. *Bakırköy Tıp Dergisi*, 2015;11(1), 1-4.
- 25: Ellington E, Repique RJ. Telemental health adoption can change psychiatric-mental health nursing practice. *J Am Psychiatr Nurses Assoc*, 2013;19(4):222-224. doi:10.1177/1078390313495917
- 26: Yılmaz M, & Özcan A. Psikiyatri hemşireliğinin geleceği. *Mersin Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 2016;9(1), 53-59.
- 27: Barloon LF, Hilliard W. Legal Considerations of Psychiatric Nursing Practice. *Nurs Clin North Am*, 2016;51(2):161-171. doi:10.1016/j.cnur.2016.01.002
- 28: Perrin-Niquet A. Petite histoire de la clinique infirmière en psychiatrie [A short history of clinical nursing in psychiatry]. *Soins Psychiatr.* 2019;40(325):12-16. doi:10.1016/j.spsy.2019.09.003
- 29: Fetter MS. Improving information technology competencies: implications for psychiatric mental health nursing. *Issues Ment Health Nurs*, 2009;30(1):3-13. doi:10.1080/01612840802555208
- 30: Tschirch P, Walker G, Calvacca LT. Nursing in tele-mental health. *J Psychosoc Nurs Ment Health Serv*, 2006;44(5):20-27. doi:10.3928/02793695-20060501-05
- 31: Cusack E, Killoury F, Nugent LE. The professional psychiatric/mental health nurse: skills, competencies and supports required to adopt recovery-orientated policy in practice. *J Psychiatr*

- Ment Health Nurs*, 2017;24(2-3):93-104. doi:10.1111/jpm.12347
- 32: Hannigan B. Specialist practice in community mental health nursing. *Nurse Educ Today*, 1999;19(6):509-516. doi:10.1054/nedt.1999.0347
- 33: Cowan KE, McKean AJ, Gentry MT, et al. Barriers to Use of Telepsychiatry: Clinicians as Gatekeepers. *Mayo Clin Proc*, 2019;94(12):2510-2523. doi:10.1016/j.mayocp.2019.04.018
- 34: Morland LA, Poizner JM, Williams KE, et al. Home-based clinical video teleconferencing care: clinical considerations and future directions. *Int Rev Psychiatry*, 2015; 27(6):504-512.
- 35: Kocsis BJ, Yellowlees P. Telepsychotherapy and the therapeutic relationship: principles, advantages, and case examples. *Telemed J E Health*, 2018;24(5):329-334.
- 36: American Academy of Child and Adolescent Psychiatry (AACAP) Committee on Telepsychiatry and AACAP Committee on Quality Issues. Clinical update: telepsychiatry with children and adolescents. *J Am Acad Child Adolesc Psychiatry*, 2017;56(10):875-893.
- 37: Ostrowski J. Telemental Health Comparisons. <http://www.telementalhealthcomparisons.com>.
- 38: Serhal E, Crawford A, Cheng J, et al. Implementation and utilisation of telepsychiatry in ontario: a population-based study. *Can J Psychiatry*, 2017;62(10):716-725.
- 39: Myers K, Nelson EL, Rabinowitz T, et al. American Telemedicine Association Practice guidelines for telemental health with children and adolescents. *Telemed J E Health*, 2017;23(10):779-804.
- 40: Gibson KL, Coulson H, Miles R, et al. Conversations on telemental health: listening to remote and rural First Nations communities. *Rural Remote Health*, 2011;11(2):1656.
- 41: Shore JH, Bloom JD, Manson SM, et al. Telepsychiatry with rural American Indians: issues in civil commitments. *Behav Sci Law*, 2008;26(3):287-300.
- 42: Shore JH. Telepsychiatry: videoconferencing in the delivery of psychiatric care. *Am J Psychiatr*, 2013;170(3):256-262.
- 43: Jenkins RL, White P. Telehealth advancing nursing practice. *Nurs Outlook*, 2001;49(2):100-105. doi:10.1067/mno.2001.111933
- 44: Saeed SA, Anand V. Use of Telepsychiatry in Psychodynamic Psychiatry. *Psychodyn Psychiatry*, 2015;43(4):569-583. doi:10.1521/pdps.2015.43.4.569
- 45: Brooks E, Turvey C, Augusterfer EF. Provider barriers to telemental health: obstacles overcome, obstacles remaining. *Telemed J E Health*, 2013;19:433-437.
- 46: Simms DC, Gibson K, O'Donnell S. To use or not to use: clinicians' perceptions of telemental health. *Canadian Psychology/Psychologie canadienne*, 2011;52:41-51.
- 47: Smith AC, Thomas E, Snoswell CL, et al. Telehealth for global emergencies: Implications for coronavirus disease 2019 (COVID-19). *J Telemed Telecare*, 2020; in press: doi.org/10.1177/1357633X20916567.
- 48: Collett M. (2020). Coronavirus update: more COVID-19 cases confirmed across Australia as shoppers stock up on toilet paper, groceries. (Erişim adresi ve tarihi: <https://www.abc.net.au/news/2020-03-04/coronavirus-live-updates-toilet-paper-panic-buying-limits/12023040> 10.07.2021)
- 49: Maunder RG, Leszcz M, Savage D, et al. Applying the lessons of SARS to pandemic influenza: an evidence-based approach to mitigating the stress experienced by healthcare workers. *Can J Public Health*, 2008;99(6):486-488. doi:10.1007/BF03403782
- 50: Gunnell D, Appleby L, Arensman E, et al. Suicide Risk and prevention during the COVID19 pandemic. *Lancet Psychiatry*, 2020. doi:10.1016/S2215-0366(20)30171-1
- 51: Yao H, Chen JH, Xu YF. Patients with mental health disorders in the COVID-19 epidemic. *Lancet Psychiatry*, 2020;7(4):e21. doi:10.1016/S2215-0366(20)30090-0
- 52: Gavin B, Lyne J, McNicholas F. Mental health and the COVID-19 pandemic. *Ir J Psychol Med*. 2020;37(3):156-158. doi:10.1017/ipm.2020.72
- 53: O'Brien M, McNicholas F. The use of telepsychiatry during COVID-19 and beyond. *Ir J Psychol Med*. 2020;37(4):250-255. doi:10.1017/ipm.2020.54
- 54: Ramalho R, Adiukwu F, Gashi Bytyçi D, et al. Telepsychiatry and healthcare access inequities during the COVID-19 pandemic. *Asian J Psychiatr*, 2020;53:102234. doi:10.1016/j.

ajp.2020.102234

- 55: Tandon, R.. The COVID-19 pandemic personal reflections on editorial responsibility. *Asian J. Psychiatry*. 2020; 50, 102100. <https://doi.org/10.1016/j.ajp.2020.102100>.
- 56: Ransing R, Adiukwu F, Pereira-Sanchez V, et al. Mental health interventions during the COVID-19 pandemic: a conceptual framework by early career psychiatrists. *Asian J. Psychiatry*, 2020; 51, 102085. <https://doi.org/10.1016/j.ajp.2020.102085>.
- 57: De Sousa A, Mohandas E, Javed A, Psychological interventions during COVID- 19: challenges for low and middle income countries. *Asian J. Psychiatry*, 2020; 51, 102128. <https://doi.org/10.1016/j.ajp.2020.102128>.
- 58: Zhou X, Snoswell CL, Harding LE, et al. The role of telehealth in reducing the mental health burden from COVID- 19. *Telemed. J. E Health*, 2020; 377-379. <https://doi.org/10.1089/tmj.2020.0068>.
- 59: Das N. Psychiatrist in post-COVID-19 era—are we prepared? *Asian J. Psychiatry*, 2020; 51, 102082. <https://doi.org/10.1016/j.ajp.2020.102082>.
- 60: Di Carlo F, Sociali A, Picutti E, et al. Telepsychiatry and other cutting-edge technologies in COVID-19 pandemic: Bridging the distance in mental health assistance. *Int J Clin Pract*, 2021;75(1):e13716. doi:10.1111/ijcp.13716
- 61: Malhotra S, Chakrabarti S, Shah R. Telepsychiatry: Promise, potential, and challenges. *Indian J Psychiatry*, 2013;55(1):3-11. doi:10.4103/0019-5545.105499
- 62: Stanberry B. Legal ethical and risk issues in telemedicine. *Comput Methods Programs Biomed*, 2001;64(3):225-233. doi:10.1016/s0169-2607(00)00142-5
- 63: Bennett K, Bennett AJ, Griffiths KM. Security considerations for e-mental health interventions. *J Med Internet Res*, 2010;12(5):e61. Published 2010 Dec 19. doi:10.2196/jmir.1468
- 64: Hilt RJ. Telemedicine for child collaborative or integrated care. *Child Adolesc Psychiatr Clin N Am*. 2017;26:637-645.
- 65: Yellowlees P, Shore J, Roberts L. American Telemedicine Association. Practice guidelines for videoconferencing-based telemental health - October 2009. *Telemed JE Health*, 2010;16(10):1074-1089. doi:10.1089/tmj.2010.0148
- 66: Wright JH, Caudill R. Remote treatment delivery in response to the COVID-19 pandemic. *Psychother Psychosom*, 2020;40202:1-3.
- 67: Liem A, Sit HF, Arjadi R, et al. Ethical standards for telemental health must be maintained during the COVID-19 pandemic. *Asian J Psychiatr*, 2020;53:102218.
- 68: Nittari G, Khuman R, Baldoni S, et al. Telemedicine practice: review of the current ethical and legal challenges. *Telemed J e-Health*, 2020;26:1427-1437. <https://doi.org/10.1089/tmj.2019.0158>.